

ROZSUDOK**V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a z členiek JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a JUDr. Aleny Adamcovej v právnej veci navrhovateľa: **J. C.**, nar. X.X., bytom S.S., zast. advokátom JUDr. I. O., T.T., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad vo Zvolene**, Ul. Študentská 12, 960 01 Zvolen, za účasti: **1/ M. P.**, rod. K., nar. X.X., bytom S.S., **2/ JUDr. V. M.**, Správca konkurznej podstaty úpadcu X. S. „v likvidácii“, V.V., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporca č. 2004/2924/R 238/3 zo dňa 29.05.2009, v právnej veci navrhovateľa: **J. C.**, nar. X.X., bytom S.S., zast. advokátom JUDr. I. O., T.T., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad vo Zvolene**, Ul. Študentská 12, 960 01 Zvolen, za účasti: **1/ D. F.**, rod. K., nar. X.X., bytom P.P. a **2/ JUDr. V. M.**, Správca konkurznej podstaty úpadcu P. S. “likvidácii“, V.V., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. 2004/2925/R 239/3 zo dňa 29.05.2009 a v právnej veci navrhovateľa: **J. C.**, nar. X.X., bytom S.S., zast. advokátom JUDr. I. O., T.T., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad vo Zvolene**, Ul. Študentská 12, 960 01 Zvolen, za účasti: **1/ N. K.**, nar. X.X., bytom K.K. a **2/ JUDr. V. M.**, Správca konkurznej podstaty úpadcu P. S. „v likvidácii“, V.V., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č.

2004/2927/R 241/3 zo dňa 29.05.2009, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24Sp/88/2009-32 zo dňa 29. októbra 2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24Sp/88/2009-32 zo dňa 29. októbra 2009 v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Konanie na správnom orgáne

Odporca rozhodnutím č. 2004/2924/R 238/3 zo dňa 29.05.2009 rozhodol o návrhu oprávnenej osoby M. P., rod. K., proti povinnej osobe P. S. „v likvidácii“, toho času v konkurze tak, že oprávnená osoba spĺňa podmienky § 3 ods. 1 písm. d/ zákona 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon), na navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré boli odňaté bez náhrady postupom podľa zákona SNR č. 81/1949 Zb. s tým, že sa jej navráti vlastníctvo k pozemkom v kat. úz. S. zapísané pôvodne na PKV č. X., ktoré prešli do vlastníctva JRD S. Časť nehnuteľností sa nachádza na LV č. X., na ktorom v časti „B“ v podiele 468154/2201472 boli po dobe účinnosti zákona právnym nástupcom JRD S. – P. S. „v likvidácii“ predané J. C. kúpnu zmluvou zo dňa 16.04.2004, ktorá je však podľa § 4 ods. 2 zákona neplatná.

Odporca rozhodnutím č. 2004/2925/R 239/3 zo dňa 29.05.2009 rozhodol o návrhu oprávnenej osoby D. F. proti povinnej osobe P. S. „v likvidácii“, t. č. v konkurze tak, že oprávnená osoba spĺňa podmienky § 3

ods. 1 písm. d/ zákona na navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré boli odňaté bez náhrady postupom podľa zákona SNR č. 81/1949 Zb. s tým, že sa jej navráti vlastníctvo k pozemkom v kat. úz. S. zapísané pôvodne na PKV č. X., ktoré prešli do vlastníctva JRD S. Časť nehnuteľností sa nachádza na LV č. X., na ktorom v časti „B“ v podiele 468154/2201472 boli po dobe účinnosti zákona právnym nástupcom JRD S. – P. S. „v likvidácii“ predané J. C. kúpnu zmluvou zo dňa 16.04.2004, ktorá je však podľa § 4 ods. 2 zákona neplatná.

Odporca rozhodnutím č. 2004/2927/R 241/3 zo dňa 29.05.2009 rozhodol o návrhu oprávnenej osoby N. K. proti povinnej osobe P. S. „v likvidácii“, t. č. v konkurze tak, že oprávnená osoba splňa podmienky § 3 ods. 1 písm. d/ zákona na navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré boli odňaté bez náhrady postupom podľa zákona SNR č. 81/1949 Zb. s tým, že sa jej navráti vlastníctvo k pozemkom v kat. úz. S. zapísané pôvodne na PKV č. X., ktoré prešli do vlastníctva JRD S. Časť nehnuteľností sa nachádza na LV č. X., na ktorom v časti „B“ v podiele 468154/2201472 boli po dobe účinnosti zákona právnym nástupcom JRD S. – P. S. „v likvidácii“ predané J. C. kúpnu zmluvou zo dňa 16.04.2004, ktorá je však podľa § 4 ods. 2 zákona neplatná.

V odôvodnení uvedených rozhodnutí odporca uviedol, že oprávnené osoby si samostatnými návrhmi uplatnili reštitučný nárok podľa zákona č. 503/2003 Z.z. po pôvodnej vlastníčke T. K., rod. F. (starej mame). Každému z navrhovateľov priznal z celkového podielu pôvodnej vlastníčky časť 1/8, t.j. 9/81536. Reštituované nehnuteľnosti vedené na pozemnoknižnej vložke č. X. sa dostali do majetku JRD S. a následne sa dostali na LV č. X. vo vyššie uvedenom podiele na P. S. „v likvidácii“, toho času v konkurze, ktoré je právnym nástupcom JRD S. Tento subjekt kúpnu zmluvou zo 16.04.2004 previedol svoj podiel vedený na LV č. X. (ktorý bol pod položkou č. X. prečíslovaný na LV č. X.) na J. C.. Keďže zmluva bola uzavretá po účinnosti zákona, je podľa jeho ustanovenia § 4 ods. 2 neplatná.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

Proti všetkým trom rozhodnutiam odporcu podal navrhovateľ včas odvolanie. Namietal, že osoby, ktorým bolo prinavrátené vlastníctvo, nepovažuje za oprávnené osoby v zmysle zákona č. 503/2003 Z.z., ani seba nepovažuje za osobu povinnú. V čase uplatnenia reštitučných nárokov vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam prešlo na jeho osobu s tým, že ich riadne kúpil v rámci konkurzného konania so súhlasom konkurzného súdu. Odporca preto nemal voči nemu konať ako voči povinnej osobe a prinavrátiť predmetný majetok na základe uplatnených reštitučných nárokov oprávneným osobám. Odporcovi neprislúcha posudzovať platnosť kúpnej zmluvy zo 16.04.2004. Navyše oprávnené osoby mali mať vedomosť o priebehu konkurzného konania a mohli sa domáhať vylúčenia vecí z konkurznej podstaty. Reštitučné nároky si uplatnili až po predaji majetku so súhlasom súdu v rámci speňažovania konkurznej podstaty, preto odporca im mal v prípade uznania reštitučného nároku tento priznať formou inej náhrady, náhradnými pozemkami alebo peňažnou náhradou.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd prvého stupňa preskúmal zákonnosť rozhodnutí a postupu odporcu a dospel k záveru, že odvolaniam navrhovateľa nie je možné vyhovieť, pretože rozhodnutia a postup správneho orgánu bol v medziach odvolacích námietok v súlade so zákonom. Preto rozhodnutia odporcu týkajúce sa oprávnených osôb M. P. a D. F. potvrdil podľa § 250q ods. 2 O.s.p. a rozhodnutie týkajúce sa N. K. zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. b/ O.s.p. v spojení s § 250q ods. 2 O.s.p. po zistení, že vychádza z tvrdeného zisteného skutkového stavu, ktorý je v rozpore s obsahom spisu.

Námietky navrhovateľa uplatnené v odvolaní považoval súd za nedôvodné, nakoľko skutočnosť, že osoby, ktorým bolo prinavrátené vlastníctvo, sú oprávnenými osobami podľa § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 503/2003 Z.z., je zrejmá z osvedčenia o dedičstve D X.X. zo dňa 04.08.1998 po poručiteľke T. K., rod. F., aj z úmrtného listu pôvodného vlastníka a z rozhodnutí odporcu je zrejmé, že navrhovateľ nebol označený za povinnú osobu, ale len za účastníka správneho konania v súlade s ustanovením § 14 Správneho poriadku. Za povinnú osobu treba považovať úpadcu P.

v S. „v likvidácii“, toho času v konkurze, ktorému ku dňu účinnosti zákona, t.j. dňa 01.01.2004, pozemky patrili.

Ako nedôvodnú vyhodnotil súd aj námietku navrhovateľa, že správny orgán nemal riešiť otázku platnosti kúpnej zmluvy zo 16. 04. 2004. V tomto prípade išlo o absolútnu neplatnosť zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor so zákonom, ktorá nastala priamo zo zákona (§ 4 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z.) a pôsobí od počiatku voči každému. Súd sa stotožnil aj so záverom správneho orgánu, že v tomto prípade neprichádzalo do úvahy ani priznanie náhrady podľa § 6 ods. 2, 3 zákona, pretože prekážka k navráteniu nehnuteľnosti ku dňu nadobudnutia účinnosti zákona neexistovala. Na skutočnosť, že povinná osoba nesmela disponovať s predmetnými nehnuteľnosťami, a to ani v rámci konkurzného konania, nemá vplyv, že v čase uzavretia kúpnej zmluvy s navrhovateľom oprávnené osoby svoje reštitučné nároky ešte neuplatnili. Preto aj keď bola kúpna zmluva uzavretá so súhlasom konkurzného súdu, ide o absolútne neplatný právny úkon. V súlade s účelom reštitučného zákona súd považoval za správne a spravodlivé poskytnúť ochranu oprávneným osobám, ktoré si svoje reštitučné nároky uplatnili v zákonom stanovenej lehote, čo napokon korešponduje s princípom právnej istoty a ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok, ako to opakovane judikuje Ústavný súd SR. Uzavretím kúpnej zmluvy došlo v tomto prípade neprípustným spôsobom k zásahu do práva na majetok oprávnených osôb, pretože tento prevod nemožno považovať za dovolené obmedzenie vlastníckeho práva vzhľadom na absenciu všeobecného záujmu.

Z vyššie uvedených dôvodov preto súd rozhodnutia, ktorými prinavrátil vlastníctvo k nehnuteľnostiam oprávneným osobám M. P. a D. F. potvrdil podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

Rozhodnutie odporcu o prinavrátení vlastníctva k nehnuteľnostiam N. K. súd zrušil vzhľadom na vzniknuté pochybnosti o tom, či N. K. uplatnil reštitučný nárok v zákonom stanovenej prekluzívnej lehote. Odporca vychádzal z tvrdenej skutočnosti, že oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok v zákonom stanovenej prekluzívnej lehote dňa 16.12.2004, pričom z obsahu spisu vyplýva, že ručne vypísaná žiadosť nie je podpísaná osobou uplatňujúcou reštitučný nárok. N. K. síce na

pojednávání uviedol, že sa jedná v poradí o druhý doplňujúci návrh, avšak z pripojeného administratívneho spisu táto skutočnosť nevyplývala. V ďalšom konaní sa preto odporca bude musieť vysporiadať s otázkou včasnosti uplatnenia reštitučného nároku N. K..

III.

Odvolanie navrhovateľa/vyjadrenie

Proti rozsudku krajského súdu v časti, v ktorej súd potvrdil rozhodnutia odporcu zo dňa 29. mája 2009 č. 2004/2924/R 238/3 a č. 2004/2925/R 239/3 a proti výroku o trovách konania, podal navrhovateľ včas odvolanie a žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že napadnuté rozhodnutia odporcu zruší a výrok o trovách konania zmení tak, že prizná navrhovateľovi ich náhradu, vrátane trov odvolacieho konania. V odvolaní uviedol, že súd prvého stupňa sa v celom rozsahu nevysporiadal s dôvodmi, uplatnenými v odvolaniach proti vyššie uvedeným rozhodnutiam odporcu. V prvom rade namietal oprávnenosť osôb, ktoré si uplatnili reštitučný nárok a ktorým odporca priznal splnenie podmienok podľa § 3 ods. 1 písm. d/ zákona, hoci podľa jeho názoru hodnoverne nepreukázali, že im bolo vlastníctvo odňaté postupom podľa zákona č. 81/1949 Zb. SNR a že si riadne a včas uplatnili reštitučný nárok. Sám navrhovateľ sa nepovažuje za povinnú osobu v zmysle cit. zákona, keďže v čase uplatnenia reštitučných nárokov už boli predmetné nehnuteľnosti v jeho vlastníctve, a to na základe kúpnej zmluvy uzavretej v rámci konkurzného konania so súhlasom konkurzného súdu. Navrátenie vlastníctva k pozemkom je preto v rozpore s § 6 ods. 1 písm. a/ zákona, pretože v čase uplatnenia nároku boli vo vlastníctve fyzickej osoby. Znova poukázal na skutočnosť, že odporcovi neprislúchalo hodnotiť platnosť kúpnej zmluvy a rozhodnutia odporcu považuje za nepreskúmateľné, pretože na ich základe nemožno zrealizovať zápis na príslušnej správe katastra. Navyše oprávnené osoby mali vedomosť o konkurznom konaní, preto sa mali domáhať vylúčenia nehnuteľností z konkurznej podstaty. Keďže v čase uplatnenia reštitučného nároku už bol majetok prevedený so súhlasom súdu z právnickej osoby na osobu fyzickú, odporca mal v prípade priznania reštitučného nároku tento uspokojiť priznaním inej náhrady (náhradným pozemkom alebo peňažnou náhradou). Poukázal tiež na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13Co/192/2006 zo dňa 28.11.2006, ktorým súd zamietol žalobu o vyslovenie neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy, ktorá je preto platná.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril prípisom zo dňa 23.12.2009, v ktorom uviedol, že naďalej trvá na svojich rozhodnutiach, ako aj rozsudku súdu prvého stupňa, nakoľko navrhovateľ nepredložil žiadne doklady, ktoré by mali vplyv na výrok napadnutých rozhodnutí.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

Podľa § 244 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „O. s. p.“) súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 250l ods. 1 O. s. p. sa v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov, postupuje podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku „Rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov“. Pokiaľ v tretej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku s výnimkou § 250a (§ 250l ods. 2 O. s. p.).

Podľa § 250i veta prvá O. s. p. pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutia odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa uvedenými v opravnom prostriedku a či z takto vymedzeného rozsahu správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutých rozhodnutí odporcu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 v spojení s § 250s O. s. p.), dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať

úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 11.11.2010 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

Z obsahu spisu, ktorého súčasťou sú aj administratívne spisy odporcu, odvolací súd zistil, že dňa 16.12.2004 si M. P., rod. K. a D. F., rod. K. ako navrhovateľky uplatnili na Obvodnom pozemkovom úrade vo Zvolene v zmysle zákona reštitučný nárok na vydanie pôvodných nehnuteľností v k. ú. S. Predmetom preskúmvacieho konania v danej veci boli rozhodnutia odporcu zo dňa 29. mája 2009 č. 2004/2924/R 238/2 a č. 2004/2925/R 239/3, ktorými rozhodol o týchto nárokoch tak, že priznal právo na navrátenie vlastníctva k pozemkom v katastrálnom území S. zapísaným pôvodne na PKV č. X., ktoré prešli do vlastníctva JRD S. z dôvodu uvedeného v ust. § 3 ods.1 písm. d/ zákona, oprávneným osobám M. P., rod. K. a D. F., rod. K.

Námietky, ktoré navrhovateľ uplatnil v odvolaní proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici a pre ktoré považuje toto rozhodnutie za nezákonné, sú v podstate totožné s dôvodmi jeho odvolania proti uvedeným rozhodnutiam odporcu, s ktorými sa ako sám odporca, tak aj súd prvého stupňa podrobne zaoberali. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, preto v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p. tieto dôvody iba dopĺňa o nasledovné:

K námietke, že v konaní nebolo jednoznačne preukázané, že M.P., rod. K. a D. F., rod. K. sú oprávnenými osobami v zmysle zákona, odvolací súd poukazuje na odôvodnenie jednak rozhodnutí odporcu a jednak súdu prvého stupňa. V správnom konaní bolo preukázané, že ide o vnučky pôvodnej vlastníčky T. K., rod. F., zapísanej v pozemnoknižnej vložke č. X. pod písm. X. v podiele 9/10192, kat. územie S., kde boli v časti „A“ zapísané všetky nehnuteľnosti bývalej urbárskej spoločnosti S. a v časti „B“ podiely jej jednotlivých členov. Pasienkový majetok bývalej urbárskej spoločnosti S., zapísaný na tejto

pozemnoknižnej vložke, bol odňatý bez náhrady postupom podľa zákona č. 81/1949 Zb. zákonov SNR a dostal sa do vlastníctva JRD S.

Obrana navrhovateľa, že nie je povinnou osobou, nemá žiadne opodstatnenie, pretože to netvrdil ani odporca, ani súd prvého stupňa. Nebolo sporné, že povinnou osobou je v tomto prípade P. S. v likvidácii, t.č. v konkurze, ktoré ako právny nástupca JRD S., do vlastníctva ktorého odňaté pozemky prešli, vlastnil tieto pozemky v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 503/2003 Z.z., t.j. 01. januára 2004, čo bolo v tomto prípade rozhodujúce.

Neobstojí ani názor, že odporca nemal oprávnenie posudzovať platnosť kúpnej zmluvy zo 16.04.2004, a to z dôvodov, ktoré vyčerpávajúcim spôsobom uviedol krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia a na ktoré odvolací súd bez ďalšieho odkazuje.

Ani námietka navrhovateľa, že rozhodnutia odporcu sú nepreskúmateľné a zmätočné nie je dôvodná, pretože pozemky a spoluvlastnícke podiele sú v nich uvedené správne a sú dostatočne špecifikované.

Ani posledná námietka, že odporca mal v tomto prípade uspokojiť nároky oprávnených osôb prevodom iných pozemkov alebo poskytnutím finančnej náhrady v zmysle § 6 ods. 2 zákona neobstojí, pretože nebola splnená žiadna z podmienok pre takýto postup uvedená v § 6 ods. 1 písm. a/ až h/. Aby bol naplnený dôvod podľa § 6 ods. 1 písm. a/, museli by byť predmetné pozemky vo vlastníctve navrhovateľa ku dňu účinnosti zákona.

Na základe uvedeného sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že v danom prípade postupoval odporca v súlade so zákonom, keď rozhodol o navrátení vlastníctva k predmetným pozemkom, ktoré boli odňaté bez náhrady postupom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 81/1949 Zb. SNR o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných útvarov M. P. a D. F. ako oprávneným osobám podľa § 2 ods. 1, ods. 2 písm. c/ zákona č. 503/2004 Z.z.

Odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia odporcu obsahujú všetky formálne aj obsahové náležitosti vyžadované správnym poriadkom, je z nich zrejmé, ktoré skutočnosti boli podkladom pre ich vydanie, akými úvahami sa správny orgán riadil pri hodnotení dôkazov a výklade relevantných právnych predpisov. Rozhodnutia vychádzajú z dostatočne zisteného skutkového stavu, z ktorého správny orgán vyvodil aj správny právny záver a ich obsah zodpovedá právu účastníkov na spravodlivý proces v medziach podaného odvolania.

Z uvedených dôvodov preto bolo možné vyvodit' záver, že napadnuté rozhodnutia odporcu bolo potrebné považovať za rozhodnutia vydané v súlade so zákonom a krajský súd nepochybil, ak jeho rozhodnutia potvrdil. S týmto záverom korešponduje aj rozhodnutie o trovách konania, ktoré neúspešnému navrhovateľovi nebolo možné priznať. Odvolací súd sa s právnym záverom uvedeným v jeho rozsudku stotožnil, námietkam navrhovateľa nevyhovel a rozsudok v napadnutej časti podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. v spojení s § 246c O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 246c O. s. p. tak, že účastníkom konania právo na ich náhradu nepriznal.

P o u ě n í e : Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. novembra 2010

JUDr. Zuzana Ďurišová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: